

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententia adversaria proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

divisibilem tamen in plures formalitates per rationem, verum de hoc agitur.

Ad argumenta secundæ sententiæ respondeo ex *Aegidio num. 32.* negando absolute minorem, quia ens, & distinctio sunt disparata, nam vnum est subiectum, & alterum passio.

43 Secundo respondeo *num. 33.* concedendo totum distinctionem pro ea, quæ est à parte rei, & negando pro ea, quæ inter rem, & rem, quia saltem est habitudo ad distinctionem virtuales, quæ est à parte rei.

44 Neutra solutio mihi placet, quia eo modo est aliquid distinctum, quod est ens, cum distinctio sit passio entis, neque in isto sensu dici potest, quod sint disparata, accedit quod sicut ens rationis est ad instar realis, defectibiliter ipsum imitando, ita distinctio rationis est ad instar distinctionis realis, quod quodammodo adumbret: ergo non potest negari absolute maior.

45 Secundo, quia hic loquimur de distinctione rationis, propterea complectitur utramque distinctionem rationis ratiocinantis, & ratiocinata: sed in isto sensu non potest recurri ad distinctionem virtuales à parte rei, quia distinctio rationis ratiocinantis non habet pro fundamento hanc virtuales distinctionem: ergo accedit quod distinctio actualis mentalis non fit ad instar distinctionis virtualis, & per analogiam ad illam, sed ad instar distinctionis actualis, quia actuale non imitatur virtuale, & univrsim loquendo ens rationis actuale fit ad instar entis realis actualis: admittitur ergo maiore quod sicut ens rationis ad distinctionem realem, non potest interpretari, ita habitudo, & sinceritas distinctionis rationis, in minori ad distinctionem à parte rei virtuales.

46 Respondeo ergo concessa maiore distinguendo minorem, in actu signato concedo, in actu exercito nego, hoc est, quod sicut ens rationis in seipso est tale per habitudinem, & analogiam proportionalem ad ens reale, quod defectibiliter imitatur, ita distinctio rationis in seipsa propterea talis est, non potest intelligi nisi per analogiam, & proportionem ad distinctionem realem, cuius fit imperfecta quædam limitatio, cum hoc tamen fiat, quod quando actu producit huiusmodi distinctio rationis per divisionem mentalem extremorum, quæ in se sunt identificata, non sit necessarium recurrere intellectum ad aliqua, quæ realiter distinguantur tanquam ad fundamentum, quo excitetur, & promoveatur, ad huiusmodi distinctionem, quia neque isto sensu sic semper se habet ens rationis ad ens reale, multæ enim sunt primæ intentiones, quæ fundantur in alijs secundis intentionibus; dempsi hanc doctrinam ex *Aegidio ubi supra ad 5. num. 39.* quam miror certe huic argumento non applicuisse, sed ad alias minus probabiles recurrere solutiones.

Ad confirmationem concedo totum in sensu nuper dicto, quia solum probat distinctionem rationis sumptam, per se ipsam in actu signato non posse cognosci nisi in ordine ad distinctionem realem, ad cuius analogiam dicitur distinctio; inde autem non potest inferri nihil posse distingui secundum rationem, nisi per habitudinem ad distinctionem realem, quæ inter duo aliqua reperitur, nisi fiat transitus de conceptu ipsius distinctionis pro seipsa in actu signato, ad conceptus ipsos extremorum distinguuntur disparata illatione.

Et est instantia manifesta distinctio rationis ratiocinantis, cum induat rationem distinctionis rationis, etiam est talis per analogiam, & habitudinem ad distinctionem realem, quam defectibiliter imitetur, et si hæc distinctio quando in actu exercito, & practice cognoscitur, tantum abest ut requiratur aliam distinctionem realem, tanquam fundamentum, quo intellectus excitetur, & promoveatur, quin potius huiusmodi fundamentum excludit ut supra vidimus: non ergo ex eo quod distinctio rationis in communi, & in actu signato, non possit speculative cognosci, nisi ad instar distinctionis realis, quod proportionabiliter imitetur, recte deducitur quod quando in actu exercito, & practice attingitur, egeat intellectus necessario recurrere ad extrema quæ realiter distinguantur. Ad 2. negatur inductio, quia in hoc intervenire constantia progressus quod in hoc argumento deficit, nam quamvis admittamus in animali, & rationali, albedine, & colore, puncto pro fine, & principio, loco pro termino à quo, & ad quæ, negamus ita necessario venire in intellectu, & voluntate divina, sapientia, & bonitate tam divina, quam creata, ut supra satis, ut enim habemus ex D. Thom. de veritate, quest. 3. artic. 2. ad 3. non vna solum datur causa plurificationis conceptuum, & distinctionis inde consequuta.

QVÆSTIO VII.

Verum per actus intuitivos, ut per visionem beatificam, contingat efformari distinctio rationis.

SECTIO I.

Sententia adversaria proponitur.

PRIMA sententia est P. Vasquez disp. 117. tom. 2. prima pars, cap. 3. num. 8. & 9. P. Suarez lib. 1. de essentia Dei, cap. 13. & lib. 2. cap. 1. & 2. aliorumque plurium, qui omnes absolute docent per visionem intuitivam mentis repugnare, quod res quæ per illam visionem videntur, distinguantur secundum rationem, sed necessario omnem cognitionem præcedentem vnam rationem ab alia, ac dividendam secundum rationem vnam, & eandem rem in duas obiective esse abstractivam: ex quo deducunt beatos per visionem beatificam, non distinguere secundum rationem attributa divina, ab essentia, & inter se; item & relationes à natura: hæc sententia sic probatur.

Primo, distinctio rationis vnius, & eiusdem rei in duas obiective provenit ex imperfecto, & inadæquato modo cognoscendi illam per alias scilicet species, & abstractivæ: sed cognitio intuitiva est cognitio perfectissima, non abstractiva, neque per alias species: ergo.

Secundo si per visionem intuitivam contingat distinctio rationis ratiocinata, Deus virescens seipsum intuitive efficeret hanc distinctionem inter sua attributa: sed evidenter constat ex dictis, in Logica, Deum non posse efficere hanc distinctionem.

distinctionem, neque aliud quodlibet ens ratio-
nis: ergo neque per visionem intuitivam contin-
gere potest distinctio rationis creata; maiorem
inde ostendo, quia repugnantia quare Deus non
possit efficere talem distinctionem, oritur inde,
quia Deus se ipsum intuitive contemplatur, ne-
que potest aliter, ac est in se intelligere.

4 Confirmatur primo, distinctio actualis per ra-
tionem non est in re, quæ per illam distinguitur:
sed solum est in ipsa denominatio quædam rea-
lis extrinseca, proveniens à diversis concepti-
bus formalibus, quos terminat: ergo requirit
realem distinctionem in ipsis conceptibus, quia
diversæ reales denominationes extrinsecae ab eo-
dem, & vno conceptu formali non possunt pro-
venire, cum denominatio extrinseca realis re
non differat à forma alicubi intrinsece denomi-
nante; tum sic, visio intuitiva est vna, & sim-
plicitissima visio: ergo non potest ipsa efficere di-
stinctionem rationis ratiocinata.

5 Confirmatur secundo, distinctio rationis ratio-
cinata est formaliter relatio quædam rationis
existens nostro modo intelligendi in extremo,
quod ab alio distinguitur per rationem, sitque
per notitiam simplicem comparativam reflexam,
supponentem duos actus inadæquatos rei, quæ
ad se ipsam provt subest diversis illis inadæ-
quatis actibus comparatur: ergo distinctio ratio-
nis non potest efformari per notitiam intuiti-
vam: patet consequentia, tum quia hæc non est
notitia comparativa vnius, cum alio: sed sim-
plicitèr visio rei in se ipsa, tum etiam quia non
est notitia reflexa; notitia enim proprie reflexa
terminatur ad rem; non provt est in se: sed provt
habet denominationem aliquam extrinsecam ab
alio actu mentis. Deinde, quia non supponit
duos actus inadæquatos, quia modus istæ cog-
noscendi est imperfectissimus, solumque haberi
potest de re, quando illam per alienas species re-
rum scilicet realiter inter se divisarum, cognos-
cimus: sed intuitiva visio est perfectissima, &
per propriam speciem: ergo.

6 Tertio sic probatur, distinctio rationis non est
absque respectu ad aliquam distinctionem rea-
lem, sive ad res, quæ inter se realiter distinguun-
tur, sit enim per species rerum realiter inter se
distinctarum: sed visio intuitiva sit per propriam
rei speciem quæ in se vna est indivisa, & non
plures: ergo distinctio rationis fingi non potest
per cognitionem seu visionem intuitivam.

7 Confirmatur ex D. Bernard. lib. 1. de conside-
ratione ad Eugenium Papam, paulo ante finem, do-
cente Deum à nobis viatoribus in plura dissecari
attributa, quia illum in via per ænigma, & spe-
culum per alienas scilicet species rerum creatu-
rum secundum rem inter se divisarum, & per ab-
stractivas cognitiones contemplatur quod non
contingit Beatis, quia ipsum Deum immediate
in se ipso, & non per alienas species speculantur:
verba D. Bernardi sunt: [Nobis, quia non pos-
sumus, cum Deo simplicitate contendere, dum
contendimus apprehendere vnum, occurrit ve-
luti quadruplicatum facit hoc speculum, &
ænigma per quod solum videre datur, cum au-
tem videbimus faciem ad faciem, videbimus sicuti
est, nec enim iam tum fragilis acies mentis nostræ
quantumlibet vehementer intendat, aliquatenus
resiliet desilietve in suam pluralitatem, colliget,
que se magis conformabitque unitati illius, vel
potius unitati illi, vt vna vni facies respondeat
R.P. Ildaph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

faciei: hæc D. Bernardus, quem ita exultat P:
Vasq. vt inde clare conetur ostendere, & Deum
in se non esse virtualiter, & æquivalenter di-
stinctum in plures perfectiones, nullum ad di-
stinctionem rationis ratiocinatæ fundamentum in
illo reperiri, totamque attributorum in Deo plu-
ralitatem, ab imperfecto viatorum cognoscendi
modo ortam, neque beatis possibilem; vtpo-
te iam extractis ab intelligendi hac imperfe-
ctione.

Quarto sic probatur, cognitio factiva distin-
ctionis secundum rationem est cognitio præcisi-
va vnius ab alio; sed cognitio intuitiva non est
cognitio præcisiua vnius ab alio, tum quia om-
nis cognitio præcisiua est abstractiva, tum etiam
quia cognitio præcisiua non terminatur imme-
diate ad rem sicuti est in se ipsa: sed provt obij-
citur intellectui nostro, quia si terminaretur ad
rem, sicuti est in se ipsa, cum in se ipsa res à se
ipsa non sit præcisa, illam non posset præscin-
dere: sed de ratione cognitionis intuitivæ est vt
terminetur ad rem, sicuti est in se ipsa: ergo.

Confirmatur, ideo Beati nec de potentia Dei
absoluta possunt videre essentiam absque attri-
butis, neque vnum attributum absque altero,
neque essentiam absque personis, & vnam perso-
nam absque altera, quia visio Beatorum est visio
intuitiva, terminaturque ad naturā divinam, pro-
vt est in se, implicatque ipsam esse præcisiuam:
ergo nulla visio intuitiva potest esse factiva di-
stinctionis secundum rationem. Patet conse-
quentia, quia nulla cognitio factiva entis ra-
tionis est quæ non sit formaliter præcisiua, vel
saltem præsupponat cognitionem præcisiuam
formaliter: ergo.

Quinto sic probatur, quia cognitio factiva en-
tis rationis, est cognitio reflexa supponens alias
directas, repræsentatque rem formaliter vt in-
trinsece affectam forma rationis, per illamque
existit hæc obiective in mente existentia propria
entis rationis: sed implicat cognitionem intui-
tivam repræsentare rem sub forma rationis: vnde
illius rationis sit repræsentare rem immediate
provt est in se, res tamen pro vt est in se non est
affecta illa forma, seu denominatione rationis:
ergo.

Ultimo sic probatur, distinctio rationis non
est absque pluralitate reali cognitionum termi-
natarum ad diversas formalitates rei, quæ cog-
noscitur: sed hæc pluralitas esse non potest cum
visione intuitiva, quia visio intuitiva termina-
tur ad rem, sicuti est in se, atque adeo vna suffi-
cit vt omnes rei attingat formalitates: ergo.

Secunda sententia est P. Hurt. in met. disp. 6. sect. 12
6. subsect. 2. vbi ait absolute, & simpliciter posse
esse distinctionem rationis per actus intuitivos.

Probatum primo, quia cognitio, qua intuemur
albedinem sensam per oculos est intuitiva: sed il-
la cognitio distinguit ibi colorem à differentia
albedinis: ergo cognitio intuitiva potest distin-
guere obiectum. Probo minorem, illa cognitio
non repræsentat clare albedinem vt est albedo,
& repræsentat albedinem vt est color: ergo di-
stinguit colorem à differentia albedinis; antecede-
dens est notum, quia per illam cognitionem non
determinatur intellectus ad albedinem, nec scit
obiectum esse albedinem, cum sciat illud esse co-
lorem, at id fieri non posset si clare repræsen-
taret albedinem; probo consequentiam, quia di-
stinguere ratione est cognoscere obiectum se-
cundum

B b b

cundum unam rationem, & non secundum aliam.

- 14 Secundo probatur, intellectio immediate deducta ex sensatione externa est intuitiva, quia fit per propriam speciem obiecti, & fertur immediate in ipsum ut existens, & est præcisiua, ostendi enim sæpe representari colorem quin representetur distincte aliqua illius species infima: ergo cognitio intuitiva potest esse distinctio rationis; quod confirmatur ex S. Thom. *opus c.* 9. q. 1. ubi ait cognitionem comprehensivam esse perfectam imaginem obiecti; cæteras vero imperfectas, ex qua doctrina infert omnem creatam cognitionem de Deo esse imperfectam, quia non potest esse comprehensio; ex quo principio descendit ibi distinctionem rationis Petri Tarantasis, quod principium commune est cuius cognitioni.
- 15 Tercio sic probatur, quando Angelus se intuetur, ille actus non representat Angelum sub omni formalitate, quia illum non representat ut est principium illiusmet cognitionis, quia se ipsam non representat: ergo.
- 16 Confirmatur, tum obiectum ratione distinguitur, quando actus quibus concipitur adeo sunt diversi, ut alter sit omnino ignoratio prædicati representati per alterum, v. g. concipis animal conceptu animalis non potes scire, sitne homo, aut leo, & interrogatus de homine nescis respondere, nonne tunc distinguis animal ab homine? nam distinctio rationis est id, quo ratio facit unum non esse aliud in ipsa ratione, & conceptione: sed in eo casu ratio facit ne albedo in conceptione sit albedo, quia si cognitione ignoratur, non est in conceptione; ergo illa cognitio est distinctio rationis; nec video discrimen inter illud obiectum per illam cognitionem, & per alias, nec inter illud, & animal, & hominem.
- 17 Ultimo sic probatur, quia qui cognoscit intuitive hominem, non cognoscit omnes formalitates illius, quia non cognoscit ultimam differentiam illius, etiam si identificetur cum rationibus superioribus cognitis per talem cognitionem: atqui talis cognitio est distinctio rationis, quia per talem cognitionem cognoscit ea, quæ sunt idem tanquam si non essent talia, quia cognoscit unum sine alio, v. g. rationem genericam & specificam sine ratione differentiali, & individua quæ vere & à parte rei, ut dixi sunt idem, ergo.

SECTIO II.

Alia notantur breviter.

- 18 Advertendum est dari duplicem distinctionem rationis, alia quæ vocatur simpliciter, alia secundum quid, distinctio rationis simpliciter est, quæ cognosco aliqua quæ à parte rei identificantur, tanquam si non essent idem realiter, quod contingit propter imperfectionem cognitionis, ex eo quod talis cognitio fit per alienam speciem obiecti: exemplum huius sit opinio Scotica, quæ docet iustitiam, & misericordiam in Deo distingui ex natura rei, cum hoc à parte rei non ita contingat, sed potius oppositum, in illa enim suprema, ac sacrosancta Maiestatis natura, à parte rei omnia, quæ de intrinseca ratione illius sunt, sunt unus Deus, una simplicissima, ac indivisibilis natura divina secundum

illud, omnia quæ in Deo sunt, Deus est, ratione cuius nulla datur distinctio, siue realis, siue ex natura rei inter prædicata absoluta Dei; Scorus autem cum per alienam speciem cognosceret Deum, iudicavit ex vi suæ cognitionis dari distinctionem supra dictam inter divinam iustitiam, & misericordiam, ubi nulla distinctio: sed summa identitas reperitur, talis autem distinctio dicitur distinctio rationis, quia est distinctio causata per rationem, cognoscendo rem aliter ac est, id est si ne identitate ex natura rei, & cum distinctione; unde talis distinctio cum non detur realiter, nec existat extra intellectum, & extra statum obiectivum, necessario debet habere totum suum esse intra cognitionem, & solum debet existere obiective in intellectu, cum autem omne ens quod hoc modo existit, dicatur ens rationis, hæc distinctio de qua loquimur, sine dubio dicitur distinctio rationis: hæc autem distinctio vocatur simpliciter, quia ex vi illius non solum in actu exercito distinguuntur, & separantur res, sed etiam cognoscuntur, ut actu distinctio, & quia in duplici statu intellectus est distinctio, & quia in omni genere est talis, & non cum addito diminutione, dicitur distinctio simpliciter per rationem, sicut homo qui secundum omnem suam partem extrinsecus apparentem est albus, vocatur simpliciter talis, quod minime contingit in Æthiopo, qui non simpliciter, sed cum addito diminutione, id est secundum dentes vocatur albus, & sic secundum quid dicitur talis. Altius exemplum, iustitia, & misericordia in Deo sunt perfectiones, in omni genere sine aliquo addito, ac proinde vocantur simpliciter, & absolute tales, quod voluit Anselmus (cuius vestigijs insitit univèrsa Theologorum Schola) dum vocavit has perfectiones simpliciter simplices.

Distinctio secundum quid est illa, quæ unum 19 prædicatum quod identificatur à parte rei cum altero cognoscitur, non cognito prædicato, cum quo identificatur; ita ut tale prædicatum præcisiue cognoscatur, id est præciscendo ab alio, cum quo habet identitatem, ideoque talis præcisiue distinctio præcisiua vocatur, quia autem non est in omni genere distinctio, quia licet in actu exercito ex vi cognitionis præciscendæ cognoscatur unum prædicatum sine alio, ac suo modo separetur ab eo, quod est proprium cognitionem præciscendæ non cognoscitur prædicatum A, ut distinctum à prædicato B, licet cognoscatur non cognito illo, ac per consequens, ut dixi præciscendo ab eo; unde in omni genere, seu in omni statu non est distinctio, cum non sit talis in actu signato, licet in aliquo statu, scilicet in actu exercito talis sit, & ideo distinctio secundum quid rationis vocatur: exemplum huius sit in cognitione, quæ Beati cognoscunt divinam essentiam, non cognita scientia libera, seu actibus liberis Dei, non enim necessarium indicatur à Theologis, quod Beati qui cognoscunt divinam essentiam simul videant, ac intuitive cognoscant decreta libera per scientiam visionis, quia autem Beati videndo divinam naturam non vident decreta Dei: sed præciscunt in tali cognitione ab illis præcisiue cognoscere dicuntur, talisque cognitio præcisiua vocatur, & ex parte obiecti, quasi resultat distinctio præcisiua, de his enim duabus cognitionibus loquitur titulus quæstionis, quibus positis sit

SECTIO